

سابقه بررسی در مورد قیمت ها و محاسبه شاخص های ذیربط در نقاط شهری و روستایی کشور که در حال حاضر توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و مرکز آمار ایران انجام می گیرد، به شرح زیر است:

الف) شاخص بهای عمده فروشی کالاها و شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی در نقاط شهری

برای اولین بار، بانک ملی ایران در سال ۱۳۱۵، محاسبه شاخص هزینه زندگی و شاخص بهای عمده فروشی کالاها را در نقاط شهری آغاز کرد. در سال ۱۳۳۸، با تغییر سال پایه، محاسبه شاخص هزینه زندگی و شاخص بهای عمده فروشی کالاها مورد تجدید نظر قرار گرفت و با تأسیس بانک مرکزی ایران در سال ۱۳۳۹، مسئولیت تهیه شاخص های مزبور، به این بانک محول شد. بانک مرکزی ایران در سال ۱۳۴۸، با پایه قراردادن سال مزبور، تجدید نظر دوم را در محاسبه شاخص هزینه زندگی و شاخص بهای عمده فروشی کالاها به عمل آورد. با افزایش قیمت نفت در سال ۱۳۵۳ که تحولاتی را در اوضاع اقتصادی کشور پدید آورد، سال مزبور به عنوان سال پایه در نظر گرفته شد و بر همین اساس، محاسبه شاخص های مذکور، برای سومین بار مورد تجدید نظر قرار گرفت.

در سال ۱۳۶۱، با توجه به تغییرات ایجاد شده در الگوی مصرف خانوارها که ناشی از تحولات اقتصادی و اجتماعی بعد از انقلاب اسلامی بود، با انتخاب سال مزبور به عنوان سال پایه، چهارمین تجدید نظر در زمینه محاسبه شاخص های مذکور به عمل آمد. پس از توجه به تحولات اقتصادی و اجتماعی کشور، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، سال ۱۳۶۹ را به عنوان سال پایه در محاسبه " شاخص بهای عمده فروشی کالاها در ایران " و " شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی در مناطق شهری ایران " انتخاب کرد. بانک مزبور در سال ۱۳۷۸ سال پایه را برای " شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی در مناطق شهری ایران " از سال ۱۳۶۹ به سال ۱۳۷۶ تغییر داد. این تغییر در سال ۱۳۷۹ برای " شاخص بهای عمده فروشی کالاها در ایران " نیز صورت پذیرفت. از این رو شاخص های مربوط به سال های گذشته، مورد تجدید نظر قرار گرفته است.

ب) شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی خانوارها در نقاط روستایی

در سال ۱۳۵۳، برای اولین بار، مرکز آمار ایران طرح آمارگیری از قیمت خرده فروشی تعدادی از کالاها و خدمات مصرفی در نقاط روستایی را به مرحله اجرا درآورد و از آن زمان، نتایج حاصل از آمارگیری های مزبور را تا مهرماه سال ۱۳۵۷ همه ساله به صورت متوسط قیمت کالاها و خدمات مصرفی در نقاط روستایی، در قالب نشریات فصلی و سالانه منتشر کرد.

پس از نتایج نیمه دوم سال ۱۳۵۸ و نیمه اول سال ۱۳۵۹ به صورت متوسط قیمت و شاخص قیمت کالاها و خدمات مصرفی روستایی در اختیار علاقمندان قرار گرفت. از سال ۱۳۶۱ لغایت سال ۱۳۷۵، شاخص بهای خرده فروشی کالاها و خدمات مصرفی خانوار در نقاط روستایی براساس سال پایه ۱۳۶۱ تهیه و منتشر شد. براساس آخرین تجدید نظر سال پایه ۱۳۸۱ جایگزین سال ۱۳۷۴ گردید و آمارهای ذیربط برای سال های ۱۳۸۱ لغایت ۱۳۸۶ به تفکیک استان ها و کل کشور تهیه و منتشر شده است.

جداول آماری ارائه شده در این فصل به شرح زیر است :

- جداول مربوط به شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی در نقاط شهری

- جداول مربوط به شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی در نقاط روستایی

تعاریف و مفاهیم به کار رفته در این فصل به شرح زیر است :

شاخص بهای عمده فروشی کالاها: معیار سنجش تغییرات قیمت کالاها در بازارهای عمده فروشی نسبت به سال پایه، شاخص بهای عمده فروشی کالاها نامیده می شود. این شاخص برای اندازه گیری تغییرات سطح عمومی قیمت ها محاسبه می شود و نموداری از تغییر قیمت ها در سطح تولید کننده و عرضه کننده دست اول است.

شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی : معیار سنجش تغییرات قیمت تعداد معینی از کالاها و خدمات مورد مصرف خانوار نسبت به سال پایه، شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی نامیده می شود. شاخصی که بدین گونه بدست می آید، صرفاً تغییراتی را که در اثر تغییر قیمت در هزینه زندگی پدید می آید، مورد سنجش قرار می دهد.

گروه های کالاها و خدمات: طبقه بندی کالاها و خدمات شاخص های قیمت، بر اساس ماهیت آنها و طبقه بندی بین المللی و نیازهای ملی انجام گرفته است. ولی مبنای کلی، همان طبقه بندی پیشنهادی سازمان ملل (S.N.A) برای خرده فروشی و S. I. T.C برای عمده فروشی (می باشد که بنا به ملاحظات اقتصاد ایران، تغییراتی در آن داده شده است.

در این طبقه بندی ها، کالاها و خدمات به چند گروه بزرگ تقسیم می شود که هر یک از آنها چندین زیر گروه دارد، گروه های بزرگ را، گروه های اصلی و زیرگروه های آنها را گروه های فرعی کالاها و خدمات می نامند.

ضریب اهمیت: سهمی که هر کالا یا خدمت در مجموع هزینه خانوار در یک مقطع زمانی مشخص دارا است، ضریب اهمیت نامیده می شود. این ضریب، مهمترین ضابطه انتخاب کالاها و خدمات برای شاخص های مختلف است.

سال پایه: سال پایه سال معین و ثابتی است که درصد تغییرات شاخص نسبت به آن سنجیده می شود و شاخص آن برابر ۱۰۰ است و غالباً ضرایب اهمیت مربوط به آن سال، در تهیه شاخص مورد استفاده قرار می گیرد.

نقاط شهری : کلیه نقاطی که در سال پایه ۱۳۷۶، جمعیتی معادل ۵۰۰۰ نفر و بیشتر داشته اند، توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران شهر تلقی شده اند.

نقاط روستایی : رجوع کنید به تعاریف و مفاهیم « فصل ۲ - جمعیت ».

گزیده اطلاعات

شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی خانوارهای شهری در سال ۱۳۹۱، با افزایشی به میزان ۳۲/۶ درصد نسبت به سال قبل به عدد ۱۳۲/۶ (بر مبنای سال پایه ۱۳۹۰) رسید.

شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی خانوارهای روستایی در سال ۱۳۹۱، نسبت به سال گذشته، ۳۱/۷ درصد افزایش یافته و به عدد ۴۵۳/۴ (بر مبنای سال پایه ۱۳۸۱) رسیده است. شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی خانوارهای روستایی در دو گروه اختصاصی "کالاها" و "خدمات" نسبت به سال گذشته به ترتیب ۳۴/۸ و ۱۹/۳ درصد افزایش یافته است. در این سال بیشترین درصد افزایش مربوط به گروه "چای، قهوه، کاکائو، نوشابه و آب میوه (نوشابه های غیرالکلی)" با ۸۴/۲ درصد افزایش و کمترین درصد تغییر مربوط به گروه "ارتباطات" با ۰/۱ درصد، بوده است. در گروه "خوراکی ها و آشامیدنی ها" کمترین درصد افزایش مربوط به گروه "گوشت قرمز و سفید و فرآورده های آن" با ۱۹/۷ درصد بوده است.

۲۱ - شاخص های قیمت _____ سالنامه آماری استان کرمان ۱۳۹۱

۱-۲۱- شاخص سالانه بهای کالاها و خدمات مصرفی در نقاط شهری برحسب گروه های اختصاصی، اصلی و برخی از گروه های فرعی (۱۰۰=۱۳۹۰)

گروه های کالاها و خدمات	ضریب اهمیت	۱۳۹۰	۱۳۹۱	درصد تغییر سال ۹۱ نسبت به سال ۹۰
شاخص کل.....	۱۰۰	۱۰۰	۱۳۲/۶	۳۲/۶
گروه های اصلی و منتخب فرعی:				
خوراکی ها و آشامیدنی ها.....	۳۲/۵۴	۱۰۰	۱۴۲/۱	۴۲/۱
خوراکی ها.....	۳۱/۲۳	۱۰۰	۱۴۱/۸	۴۱/۸
غلات و نان.....	۵/۸۱	۱۰۰	۱۳۶/۱	۳۶/۱
گوشت.....	۸/۱	۱۰۰	۱۴۶/۰	۴۶/۰
ماهی و حیوانات دریایی.....	۱/۰۴	۱۰۰	۱۷۶/۴	۷۶/۴
لبنیات و تخم پرندگان.....	۳/۳۸	۱۰۰	۱۵۲/۱	۵۲/۱
روغن ها و چربی ها.....	۰/۹۶	۱۰۰	۱۴۴/۰	۴۴/۰
میوه ها و خشکبار.....	۶/۲۴	۱۰۰	۱۲۹/۲	۲۹/۲
انواع سبزی، حبوب و فرآورده های سبزی.....	۳/۷۲	۱۰۰	۱۴۴/۰	۴۴/۰
قند، شکر، مربا، عسل، شکلات و محصولات قنادی	۱/۵۱	۱۰۰	۱۳۹/۸	۳۹/۸
نمک وادویه،سس هاوچاشنی ها و ترکیبات خوراکی	۰/۴۶	۱۰۰	۱۳۹/۰	۳۹/۰
آشامیدنی ها.....	۱/۳۳	۱۰۰	۱۵۱/۸	۵۱/۸
دخانیات.....	۰/۴۳	۱۰۰	۱۹۲/۵	۹۲/۵
پوشاک و کفش.....	۵/۵	۱۰۰	۱۳۷/۸	۳۷/۸
مسکن، آب، برق وگاز وسایرسوخت ها.....	۲۰/۱۶	۱۰۰	۱۱۳/۵	۱۳/۵
اجاره بهای مسکن غیرشخصی.....	۳/۵۱	۱۰۰	۱۱۳/۳	۱۳/۳

سالنامه آماری استان کرمان _ ۱۳۹۱ _____ ۲۱ - شاخص های قیمت

۱-۲۱- شاخص سالانه بهای کالاها و خدمات مصرفی در نقاط شهری برحسب گروه های اختصاصی، اصلی و برخی از گروه های فرعی (دنباله) (۱۳۹۰=۱۰۰)

گروه های کالاها و خدمات	ضریب اهمیت	۱۳۹۰	۱۳۹۱	درصد تغییر سال ۹۱ نسبت به سال ۹۰
ارزش اجاری مسکن شخصی.....	۱۲/۶۶	۱۰۰	۱۱۳/۴	۱۳/۴
تعمیرات و خدمات ساختمانی.....	۰/۹۷	۱۰۰	۱۳۶/۰	۳۶/۰
آب.....	۰/۵۵	۱۰۰	۱۲۳/۱	۲۳/۱
برق و گاز و سایر سوخت ها.....	۲/۴۷	۱۰۰	۱۰۰/۸	۰/۸
اثاث، لوازم و خدمات مورد استفاده در خانه.....	۶/۹۵	۱۰۰	۱۴۸/۹	۴۸/۹
بهداشت و درمان.....	۶/۹۴	۱۰۰	۱۲۴/۸	۲۴/۸
حمل و نقل.....	۱۳/۲۳	۱۰۰	۱۲۹/۳	۲۹/۳
ارتباطات.....	۲/۷۶	۱۰۰	۱۰۹/۲	۹/۲
تفریح و امور فرهنگی.....	۳/۴۳	۱۰۰	۱۴۳/۲	۴۳/۲
تحصیل.....	۲/۲۲	۱۰۰	۱۱۳/۸	۱۳/۸
رستوران و هتل.....	۲/۵۳	۱۰۰	۱۳۸/۰	۳۸/۰
کالاها و خدمات متفرقه.....	۳/۳۲	۱۰۰	۱۴۴/۰	۴۴/۰
گروه های اختصاصی :				
کالا.....	۶۴/۹۷	۱۰۰	۱۳۹/۳	۳۹/۳
خدمت.....	۳۵/۰۳	۱۰۰	۱۲۰/۰	۲۰/۰
مسکن، آب، برق و گاز و سایر سوخت ها.....	۲۰/۱۶	۱۰۰	۱۱۳/۵	۱۳/۵

مأخذ _ بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

۲۱ - شاخص های قیمت _____ سالنامه آماری استان کرمان ۱۳۹۱

۲-۲۱- شاخص سالانه بهای کالاها و خدمات مصرفی در نقاط روستایی برحسب گروه های اختصاصی، اصلی و برخی از گروه های فرعی (۱۳۸۱=۱۰۰)

۱۳۸۸	۱۳۸۱	ضریب اهمیت	گروه های کالاها و خدمات
۲۳۵/۷	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰۰	شاخص کل
۲۶۴/۸	۱۰۰/۰	۴۳/۳۴	خوراکی ها، آشامیدنی ها و دخانیات
۲۶۸/۷	۱۰۰/۰	۳۸/۱۷	خوراکی ها
۲۵۴/۲	۱۰۰/۰	۹/۷۸	نان و غلات
۲۷۱/۱	۱۰۰/۰	۹/۸۷	گوشت قرمز و سفید و فرآورده های آنها
۲۷۰/۵	۱۰۰/۰	۰/۷۴	ماهی ها و صدف داران ^(۱)
۲۹۶/۹	۱۰۰/۰	۴/۱۶	شیر، پنیر و تخم مرغ
۱۷۵/۴	۱۰۰/۰	۲/۴۷	روغن ها و چربی ها
۲۶۴/۳	۱۰۰/۰	۳/۱۹	میوه و خشکبار
۳۶۲/۴	۱۰۰/۰	۴/۹۱	سبزی ها و حبوبات
۱۸۳/۶	۱۰۰/۰	۲/۶۰	شکر، مربا، عسل، شکلات و شیرینی (قندوشکروشیرینیها)
۲۸۳/۵	۱۰۰/۰	۱/۱۹	محصولات خوراکی طبقه بندی نشده در جای دیگر
۲۱۹/۳	۱۰۰/۰	۱/۹۷	چای، قهوه، کاکائو، نوشابه و آب میوه (نوشابه های غیرالکلی) ..
۲۵۹/۸	۱۰۰/۰	۱/۱۲	دخانیات
۲۱۵/۰	۱۰۰/۰	۵۶/۶۶	کالاهای غیرخوراکی ها و خدمات
۲۲۲/۴	۱۰۰/۰	۹/۵۰	پوشاک و کفش
۲۲۱/۳	۱۰۰/۰	۱۶/۷۱	مسکن، آب، برق، گاز و سایر سوخت ها
۲۶۲/۶	۱۰۰/۰	۱۱/۲۸	مسکن
۲۵۱/۱	۱۰۰/۰	۹/۹۸	اجاره
۳۳۲/۱	۱۰۰/۰	۱/۳۰	نگهداری و تعمیر واحد مسکونی
۱۳۵/۶	۱۰۰/۰	۵/۴۳	آب، برق و سوخت
۲۲۰/۸	۱۰۰/۰	۷/۵۲	مبلمان و لوازم خانگی و نگهداری معمول آنها
۲۵۹/۲	۱۰۰/۰	۶/۴۸	بهداشت و درمان
۲۰۵/۶	۱۰۰/۰	۸/۲۰	حمل و نقل
۱۰۳/۰	۱۰۰/۰	۱/۴۱	ارتباطات
۱۳۰/۴	۱۰۰/۰	۳/۰۵	تفریح و فرهنگ
۱۱۷/۷	۱۰۰/۰	۰/۹۲	آموزش
۲۰۱/۵	۱۰۰/۰	۲/۲۶	هتل و رستوران
۳۰۴/۰	۱۰۰/۰	۲/۶۹	کالاها و خدمات متفرقه
			گروه های اختصاصی :
۲۳۷/۸	۱۰۰/۰	۷۶/۳۲	کالاها
۲۲۹/۰	۱۰۰/۰	۲۳/۶۸	خدمات

سالنامه آماری استان کرمان _ ۱۳۹۱ _____ ۲۱ - شاخص های قیمت

۲-۲- شاخص سالانه بهای کالاها و خدمات مصرفی در نقاط روستایی برحسب گروه های اختصاصی، اصلی و برخی از گروه های فرعی (دنباله)
(۱۳۸۱=۱۰۰)

درصد تغییر سال ۱۳۹۱ نسبت به سال ۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۰	۱۳۸۹	گروه های کالاها و خدمات
۳۱/۷	۴۵۳/۴	۳۴۴/۴	۲۸۱/۴	شاخص کل
۳۷/۷	۵۶۰/۲	۴۰۶/۹	۳۳۴/۷	خوراکی ها، آشامیدنی ها و دخانیات
۳۴/۱	۵۵۵/۶	۴۱۴/۲	۳۳۹/۳	خوراکی ها
۴۰/۳	۶۲۴/۸	۴۴۵/۲	۲۹۳/۵	نان و غلات
۱۹/۷	۵۲۲/۴	۴۳۶/۳	۴۰۰/۲	گوشت قرمز و سفید و فرآورده های آنها
۴۹/۰	۵۲۲/۳	۳۵۰/۵	۳۰۹/۷	ماهی ها و صدف داران ^(۱)
۳۵/۵	۵۴۴/۴	۴۰۱/۸	۳۱۹/۵	شیر، پنیر و تخم مرغ
۴۸/۱	۳۳۶/۵	۲۲۷/۲	۱۸۸/۴	روغن ها و چربی ها
۶۹/۳	۵۸۴/۹	۳۴۵/۵	۲۹۷/۶	میوه و خشکبار
۳۶/۶	۷۰۶/۶	۵۱۷/۳	۴۶۱/۶	سبزی ها و حبوبات
۳۶/۰	۳۵۶/۰	۲۶۱/۷	۲۱۵/۳	شکر، مربا، عسل، شکلات و شیرینی(قندوشکروشیرینیها)
۳۳/۰	۶۴۰/۳	۴۸۱/۵	۳۶۹/۹	محصولات خوراکی طبقه بندی نشده در جای دیگر
۸۴/۲	۵۹۹/۴	۳۲۵/۵	۲۷۰/۷	چای، قهوه، کاکائو، نوشابه و آب میوه (نوشابه های غیرالکلی)
۷۹/۰	۷۲۷/۷	۴۰۶/۵	۳۵۴/۷	دخانیات
۲۵/۹	۳۷۷/۹	۳۰۰/۱	۲۴۳/۷	کالاها ی غیر خوراکی ها و خدمات
۳۴/۴	۳۷۹/۸	۲۸۲/۷	۲۴۳/۱	پوشاک و کفش
۱۸/۴	۳۹۸/۳	۳۳۶/۴	۲۵۰/۲	مسکن، آب، برق، گاز و سایر سوخت ها
۱۷/۰	۳۷۷/۲	۳۲۲/۳	۲۸۷/۵	مسکن
۹/۷	۳۲۷/۹	۲۹۸/۹	۲۷۲/۰	اجاره
۴۵/۵	۶۷۴/۸	۴۶۳/۶	۳۸۰/۷	نگهداری و تعمیر واحد مسکونی
۲۰/۹	۴۴۲/۲	۳۶۵/۷	۱۷۲/۹	آب، برق و سوخت
۳۳/۴	۳۷۹/۹	۲۸۴/۹	۲۴۸/۳	میلان و لوازم خانگی و نگهداری معمول آنها
۲۳/۶	۴۱۶/۰	۳۳۶/۶	۳۰۱/۵	بهداشت و درمان
۱۶/۹	۳۳۱/۱	۲۸۳/۱	۲۳۴/۱	حمل و نقل
۰/۱	۱۰۳/۶	۱۰۳/۵	۱۰۳/۰	ارتباطات
۱۳/۴	۱۶۶/۷	۱۴۷/۰	۱۳۶/۳	تفریح و فرهنگ
۱۱/۳	۱۵۹/۶	۱۴۳/۵	۱۲۶/۳	آموزش
۵۳/۰	۴۰۵/۲	۲۶۴/۹	۲۳۱/۹	هتل و رستوران ^(۲)
۶۷/۴	۹۷۵/۹	۵۸۳/۱	۳۹۴/۷	کالاها و خدمات متفرقه
				گروه های اختصاصی:
۳۴/۸	۴۸۸/۶	۳۶۲/۶	۲۸۹/۹	کالاها
۱۹/۳	۳۴۲/۴	۲۸۷/۱	۲۵۴/۵	خدمات

(۱) ضریب اهمیت شاخص ماهی ها و صدف داران در سرگروه گوشت قرمز، ماکیان و فرآورده های آن منظور شده است.

(۲) ضریب اهمیت شاخص هتل در غیر خوراکی ها و شاخص رستوران در خوراکی ها منظور شده است. مأخذ: مرکز آمار ایران

۱_۲۱_ شاخص بهای برخی از کالاها و خدمات مصرفی در نقاط روستایی (۱۳۸۱ = ۱۰۰)

مبنا جدول ۲ - ۲۱